

Асоціація „РЕГІОНАЛЬНИЙ ФОНДОВИЙ СОЮЗ”

49000, м. Дніпропетровськ, вул.Леніна,30
Код за ЄДРПОУ 33338204, п/р 26003000107001
в ЗАТ «АКБ «Конкорд»

тел.: 8 (056) 373-97-84
тел.: 8 (056) 373-97-80
тел.: 8 (056) 373-97-81
e-mail: rfs@legal.in.ua

Вих. № 08/01/28-01
від 28.01.2008р.

**Державна комісія цінних паперів
та фондового ринку
Директору департаменту
моніторингу та стратегії
розвитку фондового ринку
пані Табалі О.М.**

Шановна Олена Миколаївна!

Зважаючи на численні запити учасників, Саморегульована організація на ринку цінних паперів – Асоціація «Регіональний Фондовий Союз» (далі – Асоціація), що об'єднує учасників ВАТ «ФБ «Перспектива», звертається до ДКЦПФР з деякими питаннями, що стосуються технологічних особливостей формування торговцями цінними паперами адміністративних даних.

1. Нумерація договорів та замовлень.

В діючій редакції «Правил (умов) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами» (затверджені рішенням ДКЦПФР від 12 грудня 2006 року №1449) викладені наступні вимоги до нумерації договорів:

- наявність літерної ознаки (серії) у залежності від виду професійної діяльності;
- наскрізна нумерація.

Втім, регулятором не зазначено, в якій частині номеру договору повинна міститися літерна ознака. Відповідно до цього, професійні учасники ідентифікують договори відповідно до власних регламентних процедур, розміщуючи літерну ознаку перед номером договору, після нього та навіть всередині.

Наскрізна нумерація передбачає лише, щоб номери договорам присвоювались послідовно, в календарному порядку. Таким чином можна перевірити, що не порушується послідовність по днях, тобто не можна присвоїти сьгоднішньому договору номер, менший за номер вчорашнього договору. Але ж ніяким законодавчим актом не заборонено торговцю цінними паперами пронумерувати договори так, щоб порушувалася логічна послідовність: тобто наприклад протягом одного дня спочатку присвоюється номер договору продажу певних цінних паперів, а лише потім – договору купівлі тих же цінних паперів.

Це є наразі проблемою й для зберігачів цінних паперів, оскільки при відображенні цих операцій в депозитарному обліку зберігачі нерідко не мають змоги вносити операції торговців цінними паперами згідно їх нумерації. Зберігачі вимушені спочатку складати їх в логічній послідовності (спочатку зарахування, після списання), а лише потім відображати рух по рахунках в цінних паперах.

Якщо ж казати про замовлення до договорів на брокерське обслуговування, то до них не висуваються навіть вимоги щодо наскрізної нумерації.

Слід зазначити і той факт, що у звітності торговців цінними паперами для актуалізації поточного стану портфелю цінних паперів наявні так звані «не договірні

операції», що не є пов'язаними з професійною діяльністю на фондовому ринку. Звісно, що до їх нумерації теж відсутні вимоги, до того ж, наприклад, акти прийому-передачі векселів взагалі не нумеруються.

Наявна відсутність уніфікації в нумерації договорів складає певні проблеми не тільки для професійних учасників ринку цінних паперів, а й для ДКЦПФР щодо співставлення та аналізу договорів між торговцями цінними паперами.

2. Розрахунок вартості цінних паперів в портфелі цінних паперів.

Відсутність послідовності в нумерації операцій негативно впливає на тотожність даних в портфелі цінних паперів.

Виникають певні вади й з іншої причини – відсутності регламентації питання, за якою вартістю відображати цінні папери в портфелі при формуванні адміністративних даних ДКЦПФР.

Відповідно до облікової політики, прийнятої підприємством, цінні папери можуть списуватись з портфелю за середньозваженою собівартістю, за собівартістю перших за часом надходження ЦП (ФіФО), за справедливою вартістю, за ринковою вартістю, за собівартістю з урахуванням зменшення корисності, за амортизованою собівартістю з урахуванням ефективної ставки відсотка, за методом участі в капіталі.

Для розрахунку вартості цінних паперів в портфелі досить важливим фактором є послідовність внесення операцій.

Втім практика внесення даних у звітність до ДКЦПФР показує, що торговці цінними паперами вносять дані у зручному для них порядку та у строки, що відповідають взаємовідносинам з контрагентами, комітентами, зберігачами, а буває, що лише наприкінці звітного періоду. В таких умовах важко забезпечити відповідність даних щодо вартості цінних паперів в бухгалтерському обліку та в адміністративних даних торговця цінними паперами.

Користувачі діючого програмного забезпечення для формування звітності торговців до ДКЦПФР нерідко зіштовхуються з такими нерегульованими законодавством проблемами.

Можна підсумувати, що найбільше питань виникає у формуванні адміністративних даних у разі, якщо протягом одного календарного дня проходить значна кількість операцій.

Всі ці питання є найбільш актуальними саме для торговців з цінними паперами з максимальним обсягом операцій. Втім, враховуючи курс ДКЦПФР на більш жорсткі ліцензійні умови, зменшення кількості торговців цінними паперами до адекватної кількості, а також зважаючи на невпинне зростання вітчизняного фондового ринку та кількість укладених угод, це буде ще більш актуальним для всіх учасників ринку цінних паперів.

Звісно, що в компетенцію ДКЦПФР не входять питання бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами, до того ж є певна різниця в обліку в комерційних банків та інших торгівців цінними паперами.

Але ж на наш погляд ці питання можна було б регламентувати для професійних учасників ринку цінних паперів виключно для адекватного, єдиного для всіх підходу у відображенні адміністративних даних.

**Асоціація
„РЕГІОНАЛЬНИЙ ФОНДОВИЙ СОЮЗ”**

49000, м. Дніпропетровськ, вул. Леніна, 30
Код за ЄДРПОУ 33338204, п/р 26003000107001
в ЗАТ «АКБ «Конкорд»

тел.: 8 (056) 373-97-84
тел.: 8 (056) 373-97-80
тел.: 8 (056) 373-97-81
e-mail: rfs@legal.in.ua

Вих. № 08/07/08-01
від 08.07.2008р.

**Державна комісія цінних паперів
та фондового ринку
Директору департаменту
моніторингу та стратегії
розвитку фондового ринку
пані Табалі О.М.**

Шановна Олена Миколаївна!

Саморегульована організація на ринку цінних паперів – Асоціація «Регіональний Фондовий Союз» (далі – Асоціація), зважаючи на численні запити членів Асоціації, звертається до ДКЦПФР з питанням, що стосується організації внутрішнього обліку та звітності торговців цінними паперами.

1. ЩОДО УНІФІКАЦІЇ ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ В ЖУРНАЛІ ОБЛІКУ РЕЄСТРАЦІЇ ДОГОВОРІВ.

Відповідно до розділу XIV Правил (умов) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами, затверджених Рішенням ДКЦПФР №1449 від 12.12.2006 р. (далі – Правила ТЦП), до складу системи внутрішнього обліку входить журнал обліку реєстрації договорів.

Згідно п. 11 Правил ТЦП, журнал обліку реєстрації договорів повинен містити інформацію щодо реквізитів ідентифікації договору.

П.1 Розділу II Правил ТЦП визначає реквізити ідентифікації договору як *дату та місце укладання договору, номер, вид та серію договору.*

При цьому місце укладення договору у нормативних документах ДКЦПФР регламентоване лише для цілей складання адміністративних даних, в яких місце укладання/виконання договору обмежується лише переліком ринків (неорганізований ринок чи конкретний організатор торгівлі).

Натомість ***Цивільний кодекс України (далі – ЦКУ) передбачає варіативність визначення місця укладення договору:*** згідно ст. 647 ЦКУ «Місце укладення договору», *договір є укладеним у місці проживання фізичної особи або за місцезнаходженням юридичної особи, яка зробила пропозицію укласти договір, якщо інше не встановлено договором.*

При цьому, ст. 29 ЦКУ визначає в якості місця проживання фізичної особи *житловий будинок, квартира, інше приміщення, придатне для проживання в ньому (гуртожиток, готель тощо), у відповідному населеному пункті, в якому фізична особа проживає постійно, переважно або тимчасово.* До того ж *фізична особа може мати кілька місць проживання.*

Місцезнаходженням юридичної особи, згідно ст. 93 ЦКУ, є адреса органу або особи, які відповідно до установчих документів юридичної особи чи закону виступають від її імені.

Певні вимоги до визначення місця укладення договору висувають і організатори торгівлі, якщо договір укладений на організованому фондовому ринку. «Положення про функціонування фондових бірж», затверджене Рішенням ДКЦПФР №1542 від 19.12.2006р., вимагає, аби біржові угоди уклалися *згідно з правилами фондової біржі.* Відповідно до цього, фондові біржі визначають у Правилах біржі в якості місця укладення біржової угоди місцезнаходження біржі – як правило, у формі назви міста, в якому розташована фондова біржа.

Таким чином, ***діюче законодавство передбачає досить широкий вибір для торговця цінними паперами визначити у договорі те чи інше місце його укладення.***

Крім того, існує й поширена практика, коли в якості місця укладення договору вказується лише місто, в якому знаходиться та чи інша сторона договору.

Слід підкреслити, що місце укладення договору є його істотною умовою, згідно ст. 638 ЦКУ. Відповідно до цього для торговців цінними паперами є досить важливим визначитись із формою подання цієї інформації в договорі:

- Чи достатнім є вказання місця укладення договору одразу після назви договору або необхідно спеціально обумовити місце укладення договору у окремому пункті договору?

- Чи достатньо вказати лише місто, в якому знаходиться та чи інші сторона договору або організатор торгівлі або необхідно вказувати повну адресу, за якої знаходиться визначена сторона за договором?

- Чи не можна встановити будь-який універсальний для всіх торговців цінними паперами алгоритм визначення місця укладення договору, з огляду на те, що обирати необхідно з місць проживання та/або місцезнаходжень від 2 (для дилерської діяльності) до 4 (для брокерської діяльності) сторін по договору? Наприклад: визначати завжди місцезнаходження торговця цінними паперами, або навпаки місце проживання або місцезнаходження клієнта як особи, що у вигляді разового замовлення зробила пропозицію укласти договір.

На нашу думку, це питання мало б бути певним чином регламентоване регулятором фондового ринку, аби всі торговці цінними паперами використовували єдині підходи при укладенні договорів та їх відображенні у системі внутрішнього обліку.

Це питання є актуальним не тільки для торговців цінними паперами, тому, можливо, було б доцільно регламентувати порядок відображення параметру «місце укладення договору» для універсалізації організації внутрішнього обліку професійних учасників ринку цінних паперів та подальшого адекватного, єдиного для всіх підходу у відображенні адміністративних даних.

2. ЩОДО ВІДОБРАЖЕННЯ У ЗВІТНОСТІ ТОРГОВЦЯ ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ ДО ДКЦПФР ОПЕРАЦІЙ З БРОКЕРСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ.

Яким чином торговцю цінними паперами сформувані адміністративні дані та відобразити в програмі звітності:

- Часткове виконання брокерського договору/замовлення - у тому випадку, якщо клієнта-Довірителя влаштовує часткове виконання, про що свідчить акт виконання зобов'язань і не існує додаткової угоди про зміну предмета договору в частині зміни кількості купівлі/продажу цінних паперів?

- Виконання брокерського договору/замовлення на більш вигідних для клієнта умовах (придбання цінних паперів по більш низькій вартості або продаж по більше високій вартості)? Як закрити зобов'язання по виконанню такого договору/ замовлення, якщо в програмі звітності передбачене тільки введення даних, що відповідають першому етапу (етапу укладення брокерського договору/ замовлення) та не передбачений етап закриття договору (не укладення договору на виконання, а саме закриття) – з відмінною від першого етапу сумою? Чи є необхідним при цьому укладення відповідної додаткової угоди про зміну умов договору доручення, адже умови не змінювались, а замовлення торговцю цінними паперами було надане у формі лімітного замовлення?

Асоціація РФС та її члени були б дуже вдячні регулятору за отримання інструктивних роз'яснень з приводу питань, наведених вище.

**З повагою,
Президент Асоціації «РФС»**

С.М. Антонов